

NTO

NORSK TEATER- OG ORKESTERFORENING

STATSBUDSJETTET 2024

UTTALELSE

Til: Stortingets familie- og kulturkomité

Kopi: Kulturdepartementet

Dato: 16.10.2023

Nedenfor følger høringsuttalelse fra Norsk teater- og orkesterforening (NTO) til regjeringens [forslag til statsbudsjett for 2024](#).

NTO representerer en omfattende infrastruktur av forskjelligartede, profesjonelle virksomheter innenfor musikk og scenekunst. Våre [50 medlemmer](#) omfatter alle landets større offentlig støttede institusjoner innenfor områdene teater, dans, opera og musikk.

Vennlig hilsen

Norsk teater- og orkesterforening

Marta Færevaaq Hjelle
styreleder

Morten Gjelten
direktør

OPPSUMMERING:

NTO ber om følgende prioriteringer:

- Underkompensasjonen for lønns- og prisvekst i bevilgningene til musikk- og scenekunstinstitusjonene rettes opp, slik at rammene opprettholdes i samsvar med regjeringens egne mål, jf. vedlagte tabell. Den systematiske nedbyggingen av institusjonsøkonomien det siste tiåret må opphøre, og de akkumulert kuttene må skrittvis reverseres.
- Institusjonenes rammetilskudd må ikke splittes opp i uforutsigbare engangstilskudd/prosjektilskudd som truer institusjonsautonomien og utarmer kjernevirksomheten.
- Midlene til publikumsutvikling, mangfold og inkludering, som flere musikk- og scenekunstinstitusjoner har mottatt i perioden 2020-2023, legges inn igjen i institusjonenes driftstilskudd og videreføres i rammen.
- Driftstilskuddet til Kloden teater videreføres.
- Tilskuddet til alle de profesjonelle faste/varige musikk- og scenekunstinstitusjonene, som i dag er spredt på ulike kapitler og poster i statsbudsjettet, samles på kap. 323 post 70 og sikres rammetilskudd som navngitte mottakere direkte på statsbudsjettet, jf. vedlagte liste.

I tillegg ber vi Stortinget være oppmerksom på den skrittvis oppbyggingen av to store direktorater – Kulturtanken og Kulturdirektoratet – som har til dels overlappende ansvarsområder, og der skillet hovedsakelig går mellom kultur rettet mot voksne eller mot barn.

Begge disse direktoratene får tilført stadig flere oppgaver med tilhørende makt og innflytelse. Dette skjer parallelt med at de selvstendige kunstneriske virksomhetene som produserer og formidler det kunstneriske innholdet svekkes fra år til år.

Vi får ikke tak i beveggrunnen for denne prioriteringen av byråkrati og administrasjon fremfor den frie kunsten.

KUTTET I INSTITUSJONSTILSKUDDENE MÅ KORRIGERES

Vi ber om at Stortinget retter opp underkompensasjonen for lønns- og prisvekst i bevilgningene til musikk- og scenekunstinstitusjonene, slik at rammene opprettholdes i samsvar med regjeringens egne mål. En realnedgang på 1 prosent rammer allerede hardt pressede musikk- og scenekunstinstitusjoner og får direkte konsekvenser for både tilbudet til publikum og for de viktigste arbeidsplassene for kunstnere i sektoren.

I regjeringens [forslag til statsbudsjett for 2024](#) får NTOs medlemmer en lønns- og priskompensasjon på kun 3,6 prosent. Regjeringen legger i sine beregninger til grunn en lønnsvekst på 4,9 prosent og en prisvekst på 3,8 prosent til neste år. Det betyr at musikk- og scenekunstinstitusjonene trenger en justering på 4,6 prosent for å opprettholde rammene (når vi i arbeidsintensive virksomheter vekter 70/30 lønn/KPI).

Regjeringens egne beregninger tilsier at den samlede bevilgningen til musikk- og scenekunstinstitusjonene må økes med om lag 28 millioner kroner i forhold til regjeringens budsjettforelegg for at rammen skal opprettholdes, se vedlagte tabell som viser den nødvendige justeringen for hver enkelt institusjon.

Ellers registrerer vi at regjeringens anslag også i år er lavere enn andre prognosemiljø, slik som SSB og Norges bank.

Misforhold mellom mål og tall

Budsjettforelegget innebærer altså en realnedgang i bevilgningene for musikk- og scenekunstinstitusjonene på hele 1 prosent – stikk i strid med det regjeringen selv skriver i Prop. 1 S (2023-2024) om at institusjonene «skal ha gode og forutsigbare rammevilkår», at beregningene er basert på prisomregningen i revidert nasjonalbudsjett for 2023 og at «budsjettforslaget bygger videre på oppdaterte anslag for lønns- og prisvekst i 2024».

Tar vi regjeringens egne mål i 2024-budsjettet på alvor, må vi sette vår lit til at tilskuddene blir korrigeret. Vi ber om at Stortinget sikrer dette i budsjettbehandlingen, fremfor at feilen blir rettet opp i revidert nasjonalbudsjett med den uforutsigbarhet det medfører for institusjonene.

Dette er skuffende nok det samme bildet som vi fikk presentert i fjor høst, og ikke minst overraskende sett i lys av at regjeringen til slutt sørget for at rammetilskuddet til institusjonene tilnærmet ble opprettholdt for inneværende år gjennom korrigerede tilskudd i revidert nasjonalbudsjett.

Vi vil understreke at institusjonene altså på ingen måte ble overkompensert for lønns- og prisvekst i 2023 dersom vi legger regjeringens egne oppdaterte tall til grunn.

Systematisk nedbygging fremstilt som et løft for kulturen

Trass i at kulturministeren hevder det motsatte, har regjeringen altså ikke bare videreført de flate kuttene i statsbudsjettet for 2024, men doblet det. At regjeringen fortsetter den systematiske nedbyggingen av institusjonsøkonomien er både alvorlig og overraskende.

Enda mer alvorlig blir det når kuttene ikke begrunnes, men i stedet kamoufleres som et «løft for kulturen som skal komme hele landet til gode, og særlig satse på den lokale og regionale kulturen» .

Realiteten er at det stedlige profesjonelle musikk- og scenekunsttilbudet og lokal produksjon svekkes over hele landet, sammen med den rollen musikk- og scenekunstinstitusjonene spiller som vitaliserende stedlige kompetansmiljø og samarbeidspartnere for det øvrige kulturlivet.

Negativ spiral

NTO erfarer at effektene etter åtte år med ABE-kutt har slått inn med full kraft det siste året i form av nedbemanninger og færre sysselsatte frilanskunstnere, mindre aktivitet, færre spillesteder, økt press på

billettprisene og svekkede muligheter til å ta kunstnerisk risiko. Flere av NTOs medlemmer melder om at de i perioder må la være å produsere og formidle kunst for å spare penger.

Med lavere aktivitet, færre sysselsatte og svekkede egeninntekter tvinges institusjonene inn i en selvforsterkende negativ spiral.

Samlet betyr dette at samfunnet får mindre ut av de investerte ressursene fordi institusjonene verken fullt ut får utnyttet det kunstneriske potensialet eller formidlingspotensialet.

Større sosiale forskjeller og svekket tilgang

Nedbyggingen av institusjonsøkonomien, og det presset dette legger på billettinntektene, forsterker også økonomiske barrierer for deltakelse så vel som mangfoldet og bredden i publikumstilbudet.

Dette virker stikk i strid med regjeringens uttalte mål om å «utjevne sosiale forskjeller og gi like muligheter til deltakelse», trass i at de selv altså hevder at prioriteringene i kulturbudsjettet bygger opp under dette målet.

Færre arbeidsplasser

Kuttene i institusjonsøkonomien virker også stikk i strid med regjeringens mål om «sikre arbeidsplasser og trygge arbeidsvilkår i kunst- og kultursektoren», så vel som lovnaden i [kunstnermeldingen](#) om å sikre en solid institusjonsøkonomi i kommende budsjettprosesser.

Musikk- og scenekunstinstitusjonene er de viktigste arbeids- og oppdragsgiverne for frilansere så vel som fast ansatte kunstnere innenfor musikk og scenekunsten. Som profesjonelle og ansvarlige arbeidsgivere sikrer institusjonene kunstnerne trygge arbeidsvilkår i et tariffregulert område hvor alle likebehandles uavhengig av tilknytningsform.

Dette er arbeidsintensive virksomheter hvor økonomien i all hovedsak går direkte til kunstnerisk produksjon og dermed til å lønne kunstnere og annet fagpersonale. Over 80 prosent av disse institusjonenes lønnskostnader går til funksjoner som er direkte knyttet til og helt nødvendige for den kunstneriske produksjonen. I et normalår før pandemien ble det kanalisert over en milliard kroner i lønn, honorar og vederlag til kunstnere, hvorav over 40 prosent til frilansere/kunstnere på tidsavgrenset engasjement.

Når det er marginalt eller ingenting å kutte i administrative funksjoner, sier det seg selv at det må kuttes i produksjonsapparatet og kunstneriske stillinger, og at det bli stadig færre oppdrag å hente for både musikere, skuespillere, regissører, scenografer, dramatikere, scenografer, kostymedesignere, komponister, lys- og lyddesignere og andre kunstnere.

Rammetilskuddskontrakten

Skal denne trenden snus må vi kunne stole på at regjering og Storting gjør sitt for å bidra til en skrittvis gjenoppbygging og styrking av institusjonsøkonomien – sammen med en helt selvfølgelig og nødvendig årlig lønns- og prisjustering.

Da rammetilskuddsordningen ble innført i 1990 ble det slått fast at «[b]eregningen av det årlige tilskottet er foregående års tilskott med tillegg av antatt lønns- og prisøkning i kalenderåret». Dette var en viktig garanti som skulle sikre disse langtidsplanleggende institusjonene nødvendig økonomisk forutsigbarhet, og som la til rette for at institusjonene selv kunne ta ansvar for svingninger i kostnader og egeninntekter uten tilleggsbevilgninger.

Denne kontrakten må gjenopprettes i regjeringens budsjettarbeid, og ligge til grunn for en systematisk opptrappingsplan i årene framover.

ENKELTE GLEDELIGE ØKNINGER

Likevel er vi selvsagt glade for at enkelte institusjoner har fått en økning i rammetilskuddet.

Ikke minst er det gledelig at Kvääniteatteri er kommet inn på statsbudsjett med 4 millioner kroner i driftsmidler. Dette er en viktig anerkjennelse av teatrets betydning og behovet for å løfte fram og synliggjøre kvensk scenekunst, språk og kultur.

Vi er også glade for økningene i driftstilskuddet til Bergen Nasjonale Opera, Musikkelskapet Harmonien, Turnéteatret i Trøndelag og Nordic Black Theatre.

Dersom feilberegningen av lønns- og priskompensasjonen rettes opp i saldert statsbudsjett, leser vi disse enkeltvise økningene som gledelige signaler om en opptrappingsplan og skrittvis reversering av det siste tiårets akkumulerte realkutt. Dersom feilberegningen derimot ikke rettes opp, spises disse økningene i stor grad opp av manglende kompensasjon.

DET MULTINORSKE 2

Det er også et positivt signal at det bevilges 250 000 kroner til Det Multinorske 2. Vi ber imidlertid Stortinget merke seg at dette ikke er tilstrekkelig for at denne treårige utdannelsen for instruktører og scenografer kan etableres.

Det Multinorske 2 bygger på [Det Multinorske](#), som var en treårig utdanning for skuespillere med familiebakgrunn utenfor Europa. Utdannelsen ble etablert i 2012 av Det Norske Teatret i samarbeid med Nord Universitet og har utvilsomt vært et viktig prosjekt og bidratt til større mangfold av skuespillere innenfor både teater, TV og film i Norge. Det siste kullet ble uteksaminert 2021.

Som en videreføring av dette arbeidet har Det Norske Teatret, Riksteatret, Teater Manu og Hålogaland Teater gått sammen om å få etablert et profesjonsstudium for regissører og scenografer med minoritetserfaring, og har inngått en intensjonsavtale med Kunsthøgskolen i Oslo (KHIO). De respektive teatrene har utarbeidet forprosjektering med egne ressurser, og med støtte fra Kulturdepartementet er studiet klar for oppstart høsten 2024.

Dette er et viktig prosjekt for hele scenekunstbransjen som kan bidra til flere og mer varierte blikk på hvilke historier som skal fortelles, hvem som forteller dem og hvem som spiller dem ut på scenen.

RAMMETILSKUDDET MÅ IKKE SPLITTES OPP I PROSJEKTTILSKUDD

Vi er også glade for tilskudd til aktiviteter rettet mot barn og unge ved Teater Vestland og Opera Østfold og midler til Det Norske Teatrets satsing i Groruddalen/Rommen Scene.

Likevel er vi kritiske til at disse midlene er definert som engangstilskudd, og at regjeringen fortsetter det siste tiårets skrittvisse omfordeling fra institusjonenes rammetilskudd til politisk styrte prosjekttilskudd.

Parallelt med at institusjonenes rammetilskudd reduseres fra år til år, er det en merkbar tendens til at en liten andel av disse kuttene blir delt ut igjen som uforutsigbare prosjekttilskudd som svarer på politiske forventninger og prioriteringer.

Dette kommer tydelig fram i budsjettforelegget for 2024, hvor det er lagt inn en ny tabell med oversikt over alle engangstilskuddene.

En slik omfordeling fører til uforutsigbarhet, ensretting og en sterkere politisk styring som utfordrer institusjonsautonomien, stikk i strid med regjeringens forslag til lovfesting av armlengdeprinsippet. Vilåårene for den egeninitierte kunstneriske utviklingen svekkes, og på sikt utarmes den kunstneriske produksjonen i selve kjernen av virksomheten.

For de institusjonene som har delt offentlig finansiering med fast fordelingsnøkkel mellom stat og region, skaper prosjektfinansiering også usikkerhet og mindre forutsigbarhet knyttet til den regionale oppfølgingen.

MANGFOLDSMIDLER MÅ VIDEREFØRES I RAMMEN

Vi ber Stortinget om at midler til publikumsutvikling, mangfold og inkludering som flere musikk- og scenekunstinstitusjoner har mottatt i perioden 2020-2023 legges inn igjen i institusjonenes driftstilskudd og videreføres i rammen.

I 2023 ble disse mangfoldsmidlene tatt ut av institusjonenes driftsmidler og overført til spillemidlene som prosjekttilskudd med en garanti for at de ble videreført på samme nivå som i 2022. I budsjettframlegget for 2024 finner vi ikke lenger spor av disse midlene. Et gledelig unntak er tilskuddet til Det Norske Teatrets satsing i Groruddalen som er løftet inn i teatrets driftstilskudd.

Vi vil understreke at musikk- og scenekunstinstitusjonenes arbeid for å fremme kulturelt mangfold er en del av kjernevirksomheten og fordrer forutsigbare økonomiske rammer.

De mangfoldsmidlene som nå er forsvunnet ut av statens kulturbudsjett ble først omfordelt fra institusjonenes rammetilskudd til prosjekttilskudd som en del av ABE-reformen. Dersom rammetilskuddet i stedet hadde blitt opprettholdt og styrket, ville disse institusjonene hatt handlingsrom til å ta sin egne profesjonelle valg og videreføre disse prosjektene.

Kuttet i disse midlene kommer på toppen av underkompensasjonen for lønns- og prisvekst, og det er stor risiko for at flere av disse mangfoldsprosjektene dermed må avvikles. Ett eksempel er Trøndelag Teaters internasjonale teaterskole for barn. Sårbare elever, blant annet med flyktningstatus, står nå i fare for å miste dette tilbudet. Teateret må allerede kutte én av fire hovedsceneproduksjoner på grunn av realkuttene det siste tiåret, og kan ikke omdisponere midler fra produksjonsbudsjettet for å berge teaterskolen.

Dette viser med all tydelighet den usikkerheten og uforutsigbarheten som øremerkede engangstilskudd til enkeltprosjekter i institusjonene fører med seg.

KLODEN TEATER

Vi ber om at Kloden teater kommer tilbake på statsbudsjettet med driftsmidler i 2024. Teateret kom inn på statsbudsjettet etter revidert nasjonalbudsjett inneværende år med 3 millioner kroner. Når driftsmidlene ikke videreføres fremstår dette som et meningsløst engangstilskudd, og det skaper stor usikkerhet for den videre utviklingen av Kloden teater.

Kloden teater er et profesjonelt programmerende teater med barn og ungdom som hovedmålgruppe. De jobber systematisk for å tilby et bredt spekter av kunstneriske uttrykk og gjøre kulturlivet mer relevant og tilgjengelig for befolkningsgrupper som er underrepresentert – både som publikum og deltakere.

Bortfallet av statlige driftsmidler får store konsekvenser for både den ordinære driften og for den videre utviklingen av teateret som nå er inne i siste fase av et utviklingsprosjekt, fra å være på midlertidige scener, til å ha et ferdig prosjektert teaterhus nederst i Groruddalen i Oslo.

Teateret har også ambisjoner om å være et ressursenter for landets og byens scenekunstnere, og vil også kunne imøtekomme prekære behov for prøve- og visningslokaler, jf også avsnittet nedenfor om behovet for styrket programmeringsøkonomi.

NY TILSKUDDSORDNING FOR SCENEKUNSTGRUPPER

Vi er glade for at det bevilges 26 millioner kroner til Kulturrådet for etablering av en ny tilskuddsordning for scenekunstgrupper i kulturfondet, og at armlengdeprinsippet og fagfellevurderinger dermed sikres i tildelingen av disse midlene.

Det er samtidig viktig at Kulturrådet gis armslag til å gjøre en samlet gjennomgang hvor alle de ulike fondsordningene på scenekunstmrådet sees i sammenheng.

Ellers er det et underlig grep å svekke den institusjonelle infrastrukturen for produksjon og formidling av scenekunst i samme budsjett som det etableres en ny tilskuddsordning for etablerte kompanier.

NTO har tidligere tatt til orde for at den beste løsningen for å sikre kompanienes vilkår er en styrking av Kulturfondet *sammen med* en styrking av institusjonenes uavhengige programmeringsøkonomi.

Med regjeringens budsjettforslag svekkes derimot de produserende og programmerende scenekunstinstitusjonenes armslag til å invitere inn, programmere og samprodusere med de frittstående kompaniene uti fra selvstendige kunstneriske valg som også kan supplere Kulturrådets vurderinger.

For en utdypning av hvordan en *styrking* av infrastrukturen av forskjelligartede institusjoner derimot kan bidra både til flere visninger og styrket formidling av kompanienes forestillinger sammen med desentraliserte kunstneriske og kunst- og kulturfaglige beslutninger, se [NTOs innspill til ordning for etablerte kompanier](#).

OPPRYDDING I KAPITLER OG POSTER

Opprettelsen av tilskuddsordningen for scenekunstgrupper gir en anledning til å rydde i kapitler og poster på statsbudsjettet. Med etableringen av denne ordningen, er det foreslått at tilskuddet til personlige kunstnerskap som Verdensteatret og Strømgren Kompani overføres fra kap. 320 post 75 og inngår i avsetningen til den nye tilskuddsordningen i Kulturfondet. For å sikre armlengdeprinsippet bør det etter vårt syn vurderes om det er flere av tilskuddene på post 75 som bør overføres og forvaltes basert på kunstnerisk og kunst- og kulturfaglig skjønn på en armlengdes avstand fra politikken.

Samtidig ber vi Stortinget om at alle de profesjonelle musikk- og scenekunstinstitusjoner, som i dag er spredt på ulike kapitler og poster i statsbudsjettet, samles på kap. 323 post 70 og sikres rammetilskudd som navngitte mottakere direkte på statsbudsjettet, se vedlagte liste over de institusjonene det gjelder.

Begrunnelsen for et slikt tydelig skille i forvaltningen mellom institusjoner og personlige kunstnerskap er at musikk- og scenekunstinstitusjonene, til forskjell fra personlige kunstnerskap, har en skiftende kunstnerisk ledelse på åremål. Dette er varige institusjoner som eksisterer uavhengig av de kunstnerne som en gang etablerte virksomheten. Hver enkelt av disse institusjonene ivaretar og utvikler et bredt spekter av kunstnerskap, prosjekter og estetiske uttrykk innenfor rammen av den kunstneriske profilen som er definert av den til enhver tid sittende kunstneriske lederen.

Alle disse profesjonelle, varige/faste musikk- og scenekunstinstitusjonene inngår i den samme nasjonale infrastrukturen for produksjon og formidling, og bidrar samlet til å nå de overordnede kulturpolitiske målene for musikk- og scenekunstmrådet som begrunner tilskuddet til de institusjonene som i dag mottar midler på kap. 323 post 70.

KULTURTANKEN OG DIREKTORATISERING

NTO er kritisk til at Kulturtanken og Kulturdirektoratet vokser og får tilført stadig flere oppgaver med tilhørende makt og innflytelse, og at dette skjer parallelt med at de selvstendige kunstneriske virksomhetene som produserer og formidler det kunstneriske innholdet stadig svekkes.

Vi ber Stortinget merke seg at Kulturtankens formål foreslås revidert i statsbudsjettet på bakgrunn av [evalueringen](#) som ble gjennomført av analyseselskapet Oxford Research. Med dette slås det fast at Kulturtanken skal være statens forvaltningsorgan for barne- og ungdomskultur. Sentrale oppgaver skal være å rådgive departementet og samordne innsats på feltet, så vel som kunnskapsutvikling og tilskuddsforvaltning.

Dermed fortsetter byggingen av to store direktorater – Kulturtanken og Kulturdirektoratet – som har til dels overlappende ansvarsområder, og der skillet hovedsakelig går mellom kultur rettet mot voksne eller mot barn.

Vi får på generelt grunnlag ikke tak i beveggrunnen for denne prioriteringen av byråkrati og administrasjon.

Ikke minst er dette vanskelig å forstå i lys av den urovekkende utviklingen som avdekkes i evalueringen av Kulturtanken og Den kulturelle skolesekken for en tiltakende ubalanse mellom, på den ene siden, administrasjonsapparatet for ordningen og, på den andre siden, antall kunstmøter for elevene, m.a.o. selve innholdet i ordningen.

I statsbudsjettet legges det også opp til at Kulturtanken får ansvar for behandling av søknader og tilskuddsutbetalinger for flere barne- og ungdomstiltak i 2024.

Norsk Scenekunstbruk har som profesjonell scenekunstinstitusjon i dag en underlig plassering på statsbudsjettets kap. 325 post 78 *Barne- og ungdomstiltak* sammen med frivillighet og amatørvirksomhet.

Vi ber derfor om at Stortinget benytter denne anledningen til å rydde i kapitler og poster og flytter tilskuddet til Scenekunstbruket til kap. 323 post 70 sammen med de øvrige profesjonelle, varige institusjonene som inngår i den samme nasjonale infrastrukturen produksjon for og formidling på musikk- og scenekunstområdet, jf. omtale ovenfor.

NTO er som kjent kritisk til at den administrative forvaltningen av tilskudd til selvstendige varige institusjoner overføres til underliggende forvaltningsorgan, med den uklare ansvarsdelingen vi erfarer at dette har medført etter oppgaveoverføringene til Kulturdirektoratet. Det gjelder forholdet mellom departementets politikktutforming og Kulturdirektoratets utøvelse, så vel som mellom direktoratets faglige vurderinger og musikk- og scenekunstinstitusjonenes selvstendige kunst- og kulturfaglige vurderinger.

Videre ber vi Stortinget merke seg at det etter planen skal etableres en ny ordning for barne- og ungdomstiltak «på høyt kunstnerisk nivå», og at Kulturtanken vil få i oppgave å utvikle ordningen.

Det er uklart for oss hva denne ordningen skal være, og vi stiller oss spørrende til hvordan armlengdeprinsippet skal sikres i Kulturtankens forvaltning dersom midlene skal fordeles basert på kunstnerisk og kunst- og kulturfaglig skjønn.

PRODUKSJONS- OG FORMIDLINGSLOKALER

Vi ber Stortinget merke seg fortsatt store etterslep i nødvendige investeringer i produksjons- og formidlingslokaler for musikken og scenekunsten. Det er både kritiske behov for rehabilitering og modernisering av eksisterende teater- og konsertlokaler og for nye lokaler flere steder i landet.

Statlige byggeprosjekter

[Rehabiliteringen og moderniseringen av Nationaltheatret](#)

Vi setter pris på at regjeringen opprettholder ambisjonen om å rehabilitere og modernisere Nationaltheatret ved å videreføre pågående utredningsarbeid, og NTO understreker bransjens støtte til dette helt nødvendige arbeidet. Videre ser vi at budsjettet gir mulighet for å holde framdrift i nødvendige investeringer på Johanne Dybwads Plass gitt videre drift der de nærmeste 8-10 årene.

[Det samiske nasjonalteatret Beaivvás](#)

Vi ser fram til åpningen 2024 av nybygg for det samiske nasjonalteatret Beaivváš og samisk videregående skole og reindriftskole i Kautokeino. Dette har stor betydning for samisk språk og kultur, så vel som for hele scenekunsten i Norge. Det er gledelig at regjeringen foreslår å øke bevilgningen til Sametinget for dekning av husleiekostnader i 2024.

Nasjonale kulturbygg

Det er gledelig at det gis en tilsagnsbevilgning på 95 millioner kroner til oppgradering av Olavshallen i Trondheim, hvorav investeringstilskudd på 20 millioner kroner i 2024. Vi ser fram til at dette på sikt kan bidra til en nødvendig opprustning av produksjons- og formidlingsvilkårene for Trondheim Symfoniorkester & Opera.

Vi er også glade for at staten bidrar til utviklingen av lokaler for Arktisk Filharmoni og Nordnorsk kunstmuseum i Tromsø, og at tilskuddet i revidert nasjonalbudsjett for 2023 til prosjektering følges opp i 2024 slik at den samlede statlige medvirkningen til denne prosjekteringen blir på 12 millioner.

Videre leser vi engangstilskuddet til Stavanger kommune på 2 millioner kroner til prosjektering av Kulturhøyden i Stavanger for samlokalisering av Museum Stavanger og Rogaland Teater som et gledelig signal om at staten vil ta sitt ansvar for å realisere nødvendig utbygging og fornying av teateret og museet. Det er imidlertid avgjørende at staten følger opp tidligere tildelinger til Rogaland Teaters deltakelse i den pågående og avgjørende prosjekteringsfasen.

I tillegg ber vi Stortinget være oppmerksom på at det er viktige prosjekter under planlegging flere steder i landet som trenger statlig delfinansiering for å realiseres. Dette gjelder blant annet Prosjekt Griegkvartalet – Nytt musikkteater i Bergen, nye produksjons- og visningslokaler for Brageteatret i Drammen og det nye teaterhuset Kloden teater nederst i Groruddalen i Oslo.

INSENTIVORDNING FOR NY DRAMATIKK

Vi ber Stortinget merke seg at regjeringen har varslet en ny insentivordning for ny dramatikk, og at arbeidet med denne ordningen vil starte opp høsten 2023. Det er gledelig at departementet vil involvere et bredt fagfelt i arbeidet med ordningen.

NTO støtter opprettelsen av en regelstyrt og automatisk ordning basert på erfaringene fra den tidligere urpremierestøtten, jf. NTOs [innspill til insentivordning for ny dramatikk](#).

Vi vil samtidig understreke at en slik ordning må følges opp med en styrking av teatrenes rammetilskudd og kunstneriske handlingsrom.

MUSIKERALLIANSEN

I forbindelse med revidert budsjett 2023 bevilget Stortinget 3 millioner kroner til oppstart av en Musikerallianse. I budsjettframlegget for 2024 er det likevel ikke satt av midler til videreføring av denne virksomheten.

Vi viser til [Creos uttalelse](#) og ber om at det avsettes midler i statsbudsjettet for 2024 til en videreføring av Musikeralliansen. Samtidig vil vi understreke at opprettelsen av en slik ordning må ledsages av en gjenoppbygging av de økonomiske rammene for institusjonene som er de viktigste arbeids- og oppdragsgiverne for kunstnerne innenfor musikken og scenekunsten.

KULTURLOV OG LOVFESTING AV ARMLENGDEPRINSIPPET

Ellers registrerer vi at revisjonen av Kulturlova ikke er omtalt i statsbudsjettet og ber Stortinget bidra til at dette viktige arbeidet, herunder en lovfesting av armlengdeprinsippet, gjennomføres.

YTRINGSFRIHET

I både forslaget til revidert kulturlov og i statsbudsjettet understrekes kunst- og kulturinstitusjonenes rolle som en sentral del av ytringsfrihetens infrastruktur. Vi ber Stortinget merke seg at denne infrastrukturen skrittvis bygges ned – og at dette skjer det ved inngangen til regjeringens og Stortingets oppfølging av [Ytringsfrihetskommisjonens utredning](#).

FNS BÆREKRAFTSMÅL

I statsbudsjettet knytter regjeringen kulturpolitikken tydelig til FNs bærekraftsmål i statsbudsjettet. Selv om kultur ikke er et eget bærekraftsmål, er det godt beskrevet hvordan kunst og kultur i kraft av sin egenverdi og virkninger i samfunnet bidrar til mange av bærekraftsmålene.

Det omtales særskilt hvordan også musikk- og scenekunstinstitusjonenes bidrar til disse målene, og for 2022 rapporterer regjeringen at «videreføring og økt tilskudd til musikk- og scenekunstinstitusjoner over hele landet er blant tiltakene som er iverksatt for å nå bærekraftsmålene».

Vi ber Stortinget merke seg at dette ikke stemmer med tallene og den systematiske nedbyggingen av den nasjonale infrastrukturen av musikk- og scenekunstinstitusjoner som utgjør et viktig fundament i norsk kulturliv.

Vedlegg 1:

Nødvendige ekstrabevilgninger 2024 - NTOs medlemmer (1000 kr)

Musikk og Scenekunst	Navn	1% av tilskudd 2023
Statlig Institusjon – Post 01	Riksteatret	1 273
Post 70	Arktisk Filharmoni	720
Post 70	Bergen Nasjonale Opera	239
Post 70	Brageteatret	172
Post 70	Carte Blanche	320
Post 70	Dansens Hus	566
Post 70	Den Nationale Scene	1 516
Post 70	Den Norske Opera & Ballett	7 206
Post 70	Det Norske Blåseensemble	290
Post 70	Det Norske Teatret	2 042
Post 70	Det Vestnorske Teateret	220
Post 70	Haugesund Teater	146
Post 70	Hålogaland Teater	585
Post 70	Kilden teater og konserthus	1 387
Post 70	Kvääniteatteri	5
Post 70	Musikkselskapet Harmonien	1 592
Post 70	Nationalteatret	2 511
Post 70	Nordland Teater	347
Post 70	Opera Østfold	69
Post 70	Rogaland Teater	708
Post 70	Stavanger Symfoniorkester	971
Post 70	Teater Ibsen	310
Post 70	Teater Innlandet	353
Post 70	Teater Vestland	261
Post 70	Teatret Vårt	386
Post 70	Trondheim Symfoniorkester & Opera	1 012
Post 70	Trøndelag Teater	835
Post 70	Turnéteatret i Trøndelag	185
Post 74	Bærum kulturhus	46
Post 74	DansiT – Dansekunst i Trondheim og Midt-Norge	43
Post 74	Dramatikkens Hus	189
Post 74	Skuespiller- og danseralliansen	301
Post 75	BIT Teatergarasjen	105
Post 75	Black Box teater	122
Post 75	Det Norske Kammerorkester	111
Post 75	Det Norske Solistkor	118
Post 75	Edvard Grieg Kor	84
Post 75	Nordic Black Theatre	78
Post 75	Riksscenen	222
Post 75	Rosendal Teater	118
Post 75	Teater Manu	193

Post 75	Unge Viken Teater	82
Post 75	Østfold Internasjonale Teater	96
Post 78	Norsk scenekunstbruk	185
SUM		28 319
Post 70 *	Kloden	3 138
SUM inkludert Kloden videreført på statsbudsjettet		31 457

* Bevilgningen i revidert nasjonalbudsjett 2023 på 3 millioner videreført, pluss forventet pris- og lønnsvekst 2024 (4,6%)

Vedlegg 2:**Musikk og scenekunstinstitusjoner som bør flyttes fra andre kapitler og poster til kap. 323 post 70**

Fra kap. 325 Allmenne kulturformål, post 78 <i>Barne- og ungdomstiltak:</i>	Norsk Scenekunstbruk
Fra kap. 320 Kulturdirektoratet, post 75 <i>Tilskudd til litteraturhus, kunstscener og kompanier</i>	BIT Teatergarasjen
	Black Box teater
	Det Norske Kammerorkester
	Det Norske Solistkor
	Edvard Grieg Korene
	Kloden teater
	Kvääniteatteri
	Nordic Black Theatre
	Riksscenen for nasjonal og internasjonal folkemusikk, joik og folkedans
	Rosendal Teater
	Teater Manu
	Unge Viken Teater
	Østfold Internasjonal Teater
Fra kap. 320 Kulturdirektoratet, post 74 <i>Organisasjoner og kompetansesentre m.m.:</i>	Bærum kulturhus – Dans Sørøst Norge
	DansiT – Dansekunst i Trondheim og Midt-Norge
	Dramatikkens hus
	Skuespiller- og danseralliansen
Fra kap. 320 post 55 <i>Norsk kulturfond:</i>	BIT20 Ensemble